

Vuoden 2024 talousarvion laadintaohjeen ja talousarviotaamin hyväksyminen

Kunnanhallitus 04.09.2023 § 210
426/02.02.00.00/2023

Valmistelija: talous- ja henkilöstöjohtaja Eero Raittila, puh. 040 663 7306

Vuoden 2024 talousarvion valmisteluprosessin mukaisesti kunnanhallitus on pyytänyt lautakuntia antamaan pvm mennessä esityksen siitä, onko niiden alaisen palvelualueen talousarvioesitys toteutettavissa raamin mukaisena. Lautakunnille on annettu mahdollisuus tehdä perusteltu esitys raamin ylittävistä kustannuksista. Kunnanhallituksen on määrä antaa 4.9.2023 kokouksessaan lautakuntien esityksen kuultuaan ohjeet jatkovalmistelulle sekä tarvittaessa päivittää talousarviotaamia uusimpaan tietoon perustuen.

29.5.2023 § 145 annetun talousarvion laadintaohjeet ja talousarviotaamin taustaolettamuksiin on tullut seuraavia tarkennuksia.

1) Vuoden 2023 tilinpäätösennuste on päivitetty.

Viimeisimmän tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2023 tulos uhkaa jäädä noin 380.000 euroa muutettua talousarviota heikommaksi. Heikentynyt tulonäkymä pyritään paikkaamaan kiinteistöjen myyntejä toteuttamalla siten, että tavoiteltu nollatulos toteutuisi. Toimintakulujen osalta olennaisia ylitysuksia ei ole, mutta korkokustannukset näyttävät nousevat ennakoitua enemmän. Verotulojen ennakoitaan toteutuvat hieman talousarviota parempina.

2) Sisäiset vuokrat on päivitetty

Sisäisten vuokrien uudistus on huomioitu valmistelussa ja palvelualueiden määrärahoissa. Taloushallinto on laskenut kunnanhallituksen antamaan raamiin perustuen uuden palvelualuekohtaisen raamin uudet sisäiset vuokrat huomioiden.

Käyttötalouden osalta valmistelussa ei ole saavutettu kunnanhallituksen antamaa raamia. Tekninen lautakunta on hyväksynyt kunnanhallituksen asettaman raamin. Sivistyslautakunta on esittänyt tarvitsevänsä 2,8 miljoonaa euroa raamia suuremman määrärahan. Konsernihallinto arvioi ylittävänsä raamin 120.000 eurolla. Yhteensä käyttötalouden raami ylittyisi 2,9 miljoonalla eurolla.

29.5.2023 annetun talousarviotaamin mukaiset määrärahat ovat muuttuneet kesän aikana valmistellun sisäisen vuokramallin uudistuksen myötä. Sisäiset vuokrat ovat aikaisemmin perustuneet todellisiin kustannuksiin perustuvaan ylläpitovuokraan ja rakennusten tasearvon mukaiseen kiinteään osaan. Vuokramalli on uudistettu, jotta sisäiset vuokrat vastaisivat paremmin ulkoisia vuokria ja rakennusten välisen todellisen kustannus- ja vuokratason vertailu olisi helpompaa. Uudessa vuokramallissa tiloille lasketaan markkinaehtoisin perustein pääomavuokra johon lisätään todellisiin kustannuksiin perustuva ylläpitovuokra. Jatkossa samasta tilasta maksetaan samaa vuokraa riippumatta siitä, onko se kunnan omassa vai ulkoisen vuokralaisen käytössä.

Vuokramallin vaikuttaa palvelualueiden määrärahoihin siten, että käyttäjien sisäiset vuokrat nousevat huomattavasti ja vastaavasti tilapalvelun tulot kasvavat

huomattavasti. Muutos on otettu huomioon palvelualueiden määrärahoissa. Palvelualueiden johtoa on tiedotettu uusista määrärahoista, joissa vuokramallin uudistus on huomioitu ja sen vaikutus palvelualueen muuhun toimintaan käytettävissä olevaan määrärahaan on eliminoitu.

Kuntalain mukaan vuoden 2022 tilinpäätöksessä muodostuneet alijäämät on katettava vuoteen 2027 mennessä. Taloussuunnitelmakaudelle 2024-2027 tehdyn painelaskelman mukaan vuodelle 2024 alunperin asetettu talousarvioraami on saavutettava, talouden tasapainottamisohjelma toteutettava ja niiden lisäksi toteutettava vähintään noin kahdeksan miljoonan euron taloutta vahvistavat toimenpiteet suunnitelmakauden aikana. Heikosta talousnäkyvästä johtuen vuoden 2024 talousarvioraamista on pidettävä kiinni, eikä toimintakateavoitetta voida kuntatasolla maltillistaa. Siten kunnanhallitus säilyttää toimintakateavoitteen alkuperäisen talousarvio-ohjeen tasolla, joka on 54,55 miljoonaa euroa ilman tasapainottamisohjelman mukaisia toimenpiteitä. Toimintakateen toteutuminen tulee edellyttämään normaalin toiminnan sopeuttamisen lisäksi kertaluontoisia myynti-/tuloeriä, joiden avulla vuoden 2024 tavoite voidaan saavuttaa, mutta jotka eivät sopeuta pysyvästi kunnan kustannustasoa. Sosiaali- ja terveystalouksien käytössä olevien kiinteistöjen myynnin ennakoidaan toteutuvan vuoden 2024 aikana ja tasapainottavan toimintakateen tavoittelulle tasolle.

Kunnanhallituksen ohjeellinen toimintakateen jako palvelualueiden kesken uudistetun vuokramallin ja sotekiinteistöjen myynnin huomioiden on seuraava:

Palvelualue	Toimintakate
Konsernihallinto	- 5,70 milj. €
Sivistyspalvelut	- 55,90 milj. €
Tekniset palvelut	+ 7,05 milj. €

Ohjeellisen raamin toteutuminen edellyttää konsernihallinnolta 100.000 euron ja sivistyslautakunnalta 760.000 euron sopeutuksia nykyiseen valmistelutilanteeseen verrattuna sekä tekniseltä lautakunnalta vähintään 2,0 miljoonan euron myyntivoittojen saavuttamista kiinteistökaupassa.

Kunnan johtoryhmän talousarvioseminaari pidetään 6.9.2023. Johtoryhmä yhteensovittaa palvelualueiden valmistelun siten, että koko kunnan toimintakate- ja tulostavoite toteutuvat, vaikka palvelualuekohtaiset kateet poikkeaisivatkin talousarvioraamista.

Talousarvioraamin mukaisen toimintakateavoitteen lisäksi talousarvioon tullaan sisällyttämään 860.000 euroa talouden tasapainottamisohjelman mukaisia sopeutustoimia, mikäli valtuusto hyväksyy tasapainottamisohjelman esityksen mukaisesti 25.9.2023.

29.5.2023 annetun laadintaohjeen investointiohjelman mukaiset bruttoinvestoinnit olivat 16,9 miljoonaa euroa. Talouden tasapainottamisen tavoitteena on, ettei kunnan lainakanta kasva vuoden 2023 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tästä johtuen investointitasoa on laskettava merkittävästi. Käynnissä olevien tarve- ja hankesuunnitteluiden osalta tavoitellaan mahdollisuutta välttää, siirtää tai pienentää investointeja. Kunnanhallitus asettaa vuoden 2024 investointien enimmäismääräksi 6,0 miljoonaa euroa. Merkittävästä investointitason pudotuksesta huolimatta lainakanta kasvaa noin 3 miljoonalla eurolla. Investointiohjelma päivitetään kunnanjohtajan talousarvioesitykseen kunnanhallituksen kehysten mukaisena.

Talouden tunnusluvut 2024 esitetyn raamin mukaisesti:

Toimintakate	- 53,7 milj. €
Verotulot	42,5 milj. €
Valtionosuudet	15,7 milj. €
Rahoitusosuudet	- 1,7 milj. €
Vuosikate	2,8 milj. €
Poistot	- 7,8 milj. €
Tulos	- 5,0 milj. €
Kertynyt alijäämä	- 7,7 milj. €
Investoinnit	6,0 milj. €
Lainakannan kasvu	3,2 milj. €

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä edellä esitetyt päivitykset talousarvioraamiin ja valtuuttaa kunnan johtoryhmän yhteensovittamaan valmistelun siten, että koko kunnan toimintakate ja tulostavoite toteutuvat.

Päätös

Kunnanjohtajan esitys hyväksyttiin.